

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Doctrina 2. Desumpta ex cap. 10. lib. Exodi, in quo describuntur plagæ locustarum & tenebrarum. Pharonis induratio nolentis Israëlitas cum ovibus & armentis dimittere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

immersus æternis flammis jaceret nunc Saulus, nisi corvum accepisset à Christo, qui ipsum ex mulo præcipitem actum excæcavit, sed inde excitatum clamare fecit: *Domine! quid me vis facere? tales corvos à gratiosa parentis superni manu se accepisse etiam fatetur Propheta regius, dum cantat: Bonum mihi, quia humiliasti me, ut discam justificationes tuas. Dicam ergo cum Salviano lib. 4. de Provid. Dei. Quid miraris, si cadimur? quid miraris, si castigamur? si in jus hostium tradimur? si inferiores omnibus sumus? sive miseria, sive infirmitates, sive everfiones, sive captivitates, sive improba servitutes testimonia sunt mali servi, boni Dei. Quomodo mali servi? quia patior scilicet & ex parte mereor. Quomodo boni Dei? quia ostendit, quod meremur: clementissimam enim & benignissimam castigatione mavult nos corrigere, quam perire.*

Doctrina 2.

Desumpta ex cap. 10. lib. Exodi, in quo describuntur plaga locustarum & tenebrarum. Pharonis induratio nolentis Israëlitas cum ovibus & armentis dimittere.

N.90. Considera 1. **I**nter omnes plagas licet atrocissimas, nullam tamen à S. Scriptura horribilem vocari, exceptis solum tenebris, quas præsens memorat caput, totam Ægyptum affecisse. *Facte sunt tenebrae horribiles in universa terra. v. 22.* Si liceat Christiane Lector; ex istis tenebris lucem moralis Doctrinæ trahere, dicam: nullam plagam tam terribilem immitti à Deo posse animæ peccatrici, quam quæ est tenebrarum spiritualium & cœcitatibus illius, quæ cor afficit. Videtur clarissimis Verbis hanc approbare sententiam Africæ Sol lucidissimus, dum Tract. 25. in Joan. scribit: *Tenebrae metuenda sunt morum, non oculorum, & si oculorum non exteriorum, sed interiorum, unde discernitur non album & nigrum, sed justum & injustum. q. d. Hæ sunt horrendæ illæ tenebræ, quibus datis, adeo obscuratur humanæ mentis judicium, ut nec falsum à vero, nec terrenum ab æterno, nec utile à damno, nec impium à pio discernatur. Quibus datis datur ipsissima nox, in qua devius viator nescit, quò vadat, ruens ab uno in aliud præcipitium, & tandem in extremam abyssum. In has tenebras vix non devenerat, à nimio calore concupiscentiæ excæcatus, cæteroquin illuminatissimus David: quò factum, ut non viderit Deum suum, quem*
alias

aliàs semper præsentissimum habebat : non viderit legem divinam, quæ fuerat antea *lucerna pedibus ejus* : non viderit æternæ damnationis periculum , à quo sibi tam studiosè cavebat ; hinc ceciderit in voraginem duplicis peccati, ex qua non emerisset ad lucem, nisi à Nathan Propheta rigidissimâ increpatione fuisset extractus. Quare beneficiò Pœnitentiæ veram lucem iterum adeptus exclamat Psal. 12. *Illumina oculos meos.* q. d. ô infinita Bonitas ! quæ fecisti de tenebris splendescere lumen , tribue intellectui meo , ut conservatur in lumine, per pœnitentiam obtento, ne unquam imposterum vel à stimulis carnis meæ, vel à vanitate mundi, vel à fallaciis Dæmonum excæcatus, *obdormiam in morte* lethalis peccati, & gloriari queat inimicus, *prevaleui adversus eum.* Tu es *refugium meum à tribulatione mea*, quæ circumdedit me : *exultatio mea erue me à circumstantibus me.* Nempe à Dæmonibus, novam cæcitatem mihi molientibus inferre. Et ecce ! ad ultimum hoc Psalmi pœnitentis petitum, sequitur divinum illicò responsum ; *Intellectum tibi dabo, & instruam te in via hac, quâ gradieris.* In quàm profundam crudelitatis foveam ab ambitione sua excæcatus Absolon devolutus est, quando extinctâ omnî filialis reverentiæ & amoris face, quam cuilibet homini etiam barbaro natura accendit, non erubuit, paternum maculare thorum, subditos in rebellionem animare, quin imò ratum fixumque habere, non ante oculos claudere in placitum somnum, quàm innocentissimus parens suos oculos claudisset in mortem. Et quis sat claris describat verbis, illam totius Jerosolymæ civitatis caliginem, quam tot divina Prodigia ceu lucidissima præsentis Messix testimonia abigere non poterant ? hanc plusquam Ægyptiacam cæcitatem prævidens ille, qui venerat ad illuminandum omnem hominem venientem in hunc mundum, amarissimis deslebat lacrymis, probè cognoscens : fore ut cum tenebris affectatæ ignorantix involuti, non cognoverint *tempus visitationis sue*, aliquando devolvendi sint in *tenebras exteriores*, in æternum non amplius illuminandi. Ex quo colliges Christiane Lector : non esse reperibile ullum in toto orbe malum, quod cæcitati mentis comparetur ; & hinc Deus, qui Dæmoni plenissimam dederat licentiam, in Jobum omnem effundendi rabiem, omnem exercendi crudelitatem, hanc unicam exceptionem salutaris clausulæ locò annexuit cap. 2. *veruntamen animam ejus serva.* id est : Cassiodorò interprete : *Tantummodò cum amantem non facias debilitatò animæ domiciliò*, aut ut Olympiodorus explicat : *Tantum-*

modo principalem animi partem ne attinge. Hæc siquidem illa lux est, de qua in Proverbiis c. 20. v. 27. testatur Deus: *Lucerna Domini spiraculum hominis*. Hæc enim conservatâ Job, etsi utrôque capitis sui oculô privetur, clarissimè videbit, cavebitque ut non in aliquod stultum, hoc est Deo suo injuriosum impingat, sed licet nullum præ nimis dolore membrum movere valeat, instar tamen velocissimi cervi viam mandatorum Dei percurrat. Christiane lector, cernens nunc miserimum hominis per peccatum excæcati statum, hoc inter primas constitue preces cum Davide: *Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte.*

De reliquo: ut peccator, qui timore & horrore tenebrarum infernalium ad actus, è servitute Ægyptiaca vitiorum per sinceram Pœnitentiam vult liberari, saltem affectum, propensionem occasionemque peccandi non ex integro abscindat; & hinc in summo periculo relabendi, atque per relapsum hunc extrema mentis cæcitatem incurrendi versetur: idè Diabolus se gerit instar Pharaonis, qui à filiis Israël Ægyptum egressuris petiit, ut saltem *parvulos, oves & armenta* sibi relinquunt. v. 24. cap. citati, ocius ergò cum Moysè eidem respondendum est: *Cuncti greges pergent nobiscum: non remanebit ex eis unguis* v. 26. nempe nullus affectus ad peccatum, aut ejus propinquam occasionem relinquatur.

Doctrina 3.

Desumpta ex cap. 11. lib. Exodi, in quo describitur despoliatio Ægyptiorum, mina de cede Primogenitorum.

N.91. *Considera:* **Q**Uòd licet homines, qui vocante Deò Mundum velut alterum Ægyptum deserunt, in Chanaan religionis vitæ Deo servituri, quandoque multa vasa aurea & argentea thesaurosque propinquis suis videantur relinquere: attamen non Israelitis eos magis spolient, quàm divites reddant; rapiunt enim ipsis animi quietem, omnî thesaurò longè præstantiorem, dum eos divitis post se relictis onerant. Quid enim divitiæ nisi spinæ, quæ pungunt timore, dum habentur, pungunt labore, dum quærentur, pungunt dolore, dum perduntur? pulcherrimè ad nostrum propositum disserit S. Mart. Braccar, inquiens: *Quietissimam vitam agerent homines*